

... ευρωναυάγια!

● Δεν δίστασε να «τα σπάσει» με τον φίλο και σύντροφό του Φελίπε Γκονζάλες όταν, τον Δεκέμβριο του 1984, στη Σύνοδο Κορυφής του Δουβλίνου, προέβαλε «βέτο» για την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, αν η Ελλάδα δεν έπαιρνε τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα. Τα ΜΟΠ τα πήρε τελικά η Ελλάδα το 1985 και ήταν ύψους 2,5 δισ. ECU.

Μάλιστα ο Ανδρέας Παπανδρέου παραβρέθηκε στην έκτακτη Σύνοδο του Μαρτίου στις Βρυξέλλες μόλις για μια ώρα, αφού το απόγευμα στη Βουλή ήταν η κρίσιμη ψηφοφορία για την ανάδειξη του Χρήστου Σαρτζετάκη στην Προεδρία της Δημοκρατίας – στην αίθουσα της Συνόδου τη διαπράγματευση έκαναν ουσιαστικά ο Θόδωρος Πάγκαλος και ο Παναγιώτης Ιωακειμίδης.

ΕΙΝΑΙ γνωστή η ιστορία πως, όταν τους είδε η Θάτσερ, απευθυνόμενη στον Πάγκαλο του είπε με φλεγματικά αγγλικά: «Συγγνώμη, ποιο είναι το όνομά σου, αγόρι μου; Θεωρείς ότι έχεις τα προσόντα να διαπραγματευτείς;». Ο Πάγκαλος, ύστερα και από προτροπή του κ. Ιωακειμίδη, προτίμησε να πει... μόνο το όνομα και την ιδιότητά του.

ΠΑΝΤΩΣ η Μάργκαρετ Θάτσερ μπορεί να ήταν άσπονδη φίλη του Ανδρέα, δεν έχει ξεχάσει όμως πως όταν σε μια Σύνοδο αρρώστησε, αυτός που έδωσε τις πρώτες βοήθειες ήταν ο γιατρός του Παπανδρέου, που τον συνόδευε στα ταξίδια του.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ένωση πάντως χρωστά στον Ανδρέα Παπανδρέου τα διαρθρωτικά της ταμεία, αφού μέσω των Μεσογειακών Προγραμμάτων καθιερώθηκε η ιδέα ότι οι φτωχές περιφέρειες – τότε ο Νότος και μετέπειτα και η Ιρλανδία – πρέ-

πει να ενισχυθούν για να φτάσουν τον αναπτυγμένο Βορρά. Είκοσι χρόνια μετά τα κονδύλια για τις διαρθρωτικές πολιτικές βρίσκονται ξανά στον... αέρα.

ΣΕ ΓΕΝΙΚΕΣ γραμμές οι γνωρίζοντες επισημαίνουν ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν έμπαινε σε βάθος των διαπραγματεύσεων, προτιμούσε πάντα να κινείται σ' ένα γενικό ηγετικό - πολιτικό επίπεδο, αφήνοντας τους συνεργάτες του να μπουκνουν σε τεχνοκρατικές λεπτομέρειες, που δεν έμοιαζε να τον αφορούν.

ΟΥΤΕ ΚΑΙ συμπαθούσε τις συμμαχίες, μάλιστα αυτό που ονόμαζε «διευθυντήριο» των Βρυξελλών το 1981 το επανέφερε 14 χρόνια μετά στην επικαιρότητα, όταν τον Ιούνιο του 1995 κατήγγειλε τους ευρωπαίους ηγέτες Γαλλίας, Γερμανίας και Βρετανίας ότι με το διευθυντήριό τους μπλοκάρουν τα δικαιώματα των ασθενέστερων χωρών, όταν συζητούνταν οι οικονομικές προτάσεις του Ντελόρ.

(ΠΕΡΙΠΤΟ να πούμε ότι ήταν ο πιο κοσμοπολίτης πρωθυπουργός, αγαπώντας τη χαλάρωση και τη διασκέδαση: κανείς από τους συνεργάτες του δεν θα ξεχάσει ότι το 1985, με το τέλος μιας Συνόδου στο Μιλάνο, ταξίδεψαν 20 χιλιόμετρα για να διασκεδάσουν σε μια ντίσκο και βρήκαν τον Ανδρέα Παπανδρέου

να χειροκροτεί ζωηρά τα λικνίσματα μιας νεαρής ιταλίδας...)

3 Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης στη βραχύβια διακυβέρνησή του δεν διακρίθηκε για τις ευρωπαϊκές του... επιδόσεις. Μπλεγμένος με την ιστορία του Σκοπιανού και βυθισμένος στην αντιπάθειά του για τον Αντώνη Σαμαρά, ήταν αυτός που πρώτος εισήγαγε τη λογική των συμμαχιών στην προώθηση των εθνικών θεμάτων.

Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιοποίησε τη σχέση του με τον γερμανό καγκελάριο Χέλμουτ Κολ και τον γερμανό υπουργό Εξωτερικών Χανς Ντίντριχ Γκένσερ, ενώ ήταν μόλις το άγχος του να μην ξεφύγει κάποια λέξη στα κοινοτικά κείμενα για τα Σκόπια – στη φάση αυτή μόνο αυτό το θέμα κυριάρχησε στην ελληνική εξωτερική πολιτική.

● Ο πρόεδρος Λουκάς Τσίλλας, ο Τιμολόγος Χριστοδούλος (σε κάποια φάση) και ο καθηγητής Παναγιώτης Ιωακειμίδης υπήρξαν οι στενότεροι συνεργάτες του.

● Ο Μητσοτάκης σε κάθε βήμα του μετρούσε το πολιτικό κόστος που θα είχε η όποια κίνησή του στο εσωτερικό, γι' αυτό και η παρουσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνοδεύτηκε από ατολμία.

● Ποτέ δεν έπαιρνε τον λόγο αν το

θέμα δεν είχε άμεση σχέση με την Ελλάδα και τα συμφέροντά της, ενώ, όπως και ο Ανδρέας Παπανδρέου, δεν έμπαινε σε λεπτομέρειες των διαδικασιών.

Παλαιάς «κοπής» πολιτικοί και οι δύο δεν έδειχναν να κατανοούν και να συμμερίζονται τον γραφειοκρατικό και σύνθετο τρόπο της λειτουργίας της Ε.Ε., γι' αυτό και περιορίζονταν σε πολιτική παρουσία. Ο Κ. Μητσοτάκης, γνωστός για την ψυχραιμία του και την εργατικότητα του, έκανε αρκετές φορές τα τρία χρόνια της πρωθυπουργίας του τον γύρο των πρωτευουσών και μάλιστα «απνευστί».

ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ φάση μάλιστα γύρισε 10 πρωτεύουσες σε τρεις μέρες εξουθενώνοντας τους συνεργάτες του και τους δημοσιογράφους που τον ακολουθούσαν. Έχοντας... σφαίρες οδηγίες από τη Μαρίκα απέφυγε τα ποτά και τα ξενύχτια και φρόντιζε, όπως και σήμερα, σχολαστικά τη διατροφή του. Πάντως αυτός διαπραγματεύτηκε το δεύτερο πακέτο Ντελόρ.

4 Ο Κώστας Σημίτης που τον διαδέχτηκε είναι μέχρι σήμερα ο πιο... ευρωπαίος πρωθυπουργός. Έχοντας σαφή άποψη και συγκεκριμένο όραμα για την πορεία της Ευρώπης, αλλά και διαπραγματευτική εμπειρία από τους υπουργικούς θώκους που είχε περάσει, ήξερε να βάζει στόχους και να τους παλεύει με κάθε μέσο.

Είναι γνωστό ότι ήξερε απ' έξω και ανακατωτά τον «φάκελο» της ελληνικής αποστολής σε κάθε Σύνοδο, ζητούσε εναλλακτικά σενάρια και καταγραφή όλων των επιχειρημάτων. Αργά αλλά σταθερά άλλαξε το προφίλ της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ξέροντας ότι η στρατηγική της συναίνεσης και των συμμαχιών μπορεί να αποδώσει καρπούς, εγκαταλείποντας μια αλλοπρόσαλλη τακτική που συνοδευσε τα πρώτα 15 χρόνια την παρουσία μας στην Ε.Ε.

ΜΕ ΤΗΝ εμμονή του και τη σοβαρότητά του, παρ' ότι δεν διέθετε γοητεία στις κατ' ιδίαν επαφές, κατόρθωσε να γίνει ένα πρόσωπο με κύρος και ακτινοβολία μέσα στην Ε.Ε. Η Τζούντι Ντεπ από τους «Φαίνανσιαλ Τάιμς» – από τα ιερά τέρατα των ανταποκριτών στις Βρυξέλλες – περίμενε πάντα υπομονετικά μετά τις συνεντεύξεις Τύπου στα ελληνικά ΜΜΕ, για να τον ρωτήσει την άποψή του για την κάθε Σύνοδο. Το μεγαλύτερο επίτευγ-

μά του ήταν η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.:

● Αφού αρχικά φαινόταν ένα χαμένο στοίχημα, μιας και κανείς ευρωπαίος ηγέτης δεν ήθελε να ακούσει ότι ήταν δυνατόν να ενταχθεί η Μεγαλόνησος χωρίς να έχει λυθεί το πολιτικό παιχνίδι.

● Στη Σύνοδο Κορυφής στο Ελσίνκι, όμως, τον Δεκέμβριο του 1999, έδωσε τα ρέστα του πετυχαίνοντας όχι μόνο την αποσύνδεση της πολιτικής λύσης της Κατοχής της Κύπρου από την ένταξή της, αλλά και τη διατύπωση συγκεκριμένων δεσμεύσεων της Τουρκίας για να προχωρήσει η ενταξιακή της διαδικασία.

ΜΙΑ ακόμα δύσκολη στιγμή διαπραγματεύσεων ήταν στη Σύνοδο Κορυφής του Βερολίνου, τον Μάρτιο του 1999, όταν σχεδόν ξημερώματα η Ελλάδα έχει ήδη αποσπάσει σχεδόν 28 δισ. ευρώ και οι ισπανοί μπλοκάρουν τη συμφωνία για να αυξήσουν τα κονδύλια για την αλιεία τους.

● Ο Σημίτης φωνάζει αμέσως τους συνεργάτες του που του συστήνουν να μείνει «πίσω», αφού ελάχιστα κερδίζει η χώρα μας με βάση το αίτημα των ισπανών.

● «Πόσα κερδίζουμε;» ρώτησε, και όταν του είπαν 100 εκατομμύρια ευρώ, προτίμησε να συμπαραταχθεί με τους ισπανούς για να τα κερδίσει.

Με βασικούς συνεργάτες τον Νίκο Θέμελη, τον Γιάννο Κρανιδιώτη (μέχρι τον θάνατό του), τον Παναγιώτη Ιωακειμίδη και τα τελευταία 5 χρόνια τον Γιώργο Παπανδρέου, ήταν μέχρι τώρα ο μόνος πρωθυπουργός που είχε οργανωμένο γραφείο ευρωπαϊκών υποθέσεων. Φρόντιζε να συνομιλεί συχνά με τους ομολόγους του και να προωθεί θέματα των υπουργών του ακόμα κι αν αυτοί ένιωθαν ότι τα χειρίζονται «εν λευκώ».

Ο ΣΗΜΙΤΗΣ ήταν αυτός που ανταπέδωσε τη χειρονομία του Ζισκάρ ντ' Εστέν να δώσει το αεροσκάφος του για να επιστρέψει το 1974 ο Καραμανλής στην Ελλάδα, όταν έστειλε το πρωθυπουργικό αεροσκάφος στο Παρίσι να πάρει τον Ντ' Εστέν για τη Σύνοδο Κορυφής της Θεσσαλονίκης τον Ιούνιο του 2004.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ του θα θυμούνται πάντα τον γάλλο πρόεδρο να χτυπά την πόρτα του γραφείου του Κ. Σημίτη τον Δεκέμβριο του 2003 μετά την αποτυχία της ιταλικής προεδρίας να προωθήσει το Ευρωσύνταγμα, για να ζητήσει τη γνώμη του πώς πρέπει να κινηθεί. Τώρα θα χρειαστούμε πολύ χρόνο για να δούμε (και να καταλάβουμε) αν και ποιον χαρακτήρη έχει – ή θα αποκτήσει – η ευρωπαϊκή πολιτική του Καραμανλή, αλλά τα πρώτα δείγματα δεν είναι ό,τι καλύτερο.